

Отговор на министър-председателя Сергей Станишев на питане относно Политиката на правителството за осигуряване на публичния достъп до архивите на репресивния апарат на комунистическия режим в периода 1944- 1989 г. на народния представител от ПГ на ОДС Филип Димитров 27 Януари 2006

Уважаеми господин председател,
Уважаеми дами и господа народни представители,
Уважаеми г-н Димитров,

Благодаря Ви за стремежа да щадите моите чувства. Искам да Ви уверя, че нищо им няма на чувствата ми, и могат да издържат и по-тежки въпроси от този, който задавате, но към самия въпрос.

В дейността си по съхраняването на класифицираната информация и реда за предоставянето на достъп до нея, правителството стриктно изпълнява нормативната уредба – Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ), Закона за защита на личните данни, Закона за Държавния архивен фонд, Закона за достъп до обществена информация и издадените въз основа на тях подзаконовни актове.

Конкретната отговорност за изпълнението на задълженията по защита на класифицираната информация носи съответният ръководител на организационната единица, каквито според закона в случая са органите на държавната власт и техните администрации. Общият контрол се осъществява, както Вие знаете, от Държавната комисия по сигурността на информацията.

Във всички министерства и ведомства е създадена необходимата организация за изпълнението на цитирания от Вас § 9 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация.

Всички документи и материали, изготвени преди влизането в сила на този закон и обозначени със степени на секретност, се преразглеждат и привеждат в съответствие, като установеният режим е различен в зависимост от това кой е автор на съхраняваните в дадената организационна единица документи.

Ще си позволя да не изреждам редица юридически термини и аргументи, тъй като Вие сте известен юрист и добре познавате тази материя, но искам да ви предупредя, че ще има доста фактология, тъй като Вие се оплакахте, че в отговорите, които Вие сте получили от предишното правителство, не е имало съдържание, затова ще се постарая да бъда изчерпателен, въпреки, че за много от народните представители това ще бъде леко изпитание.

Изисках справка от Държавната комисия по сигурността на информацията за цялостната дейност до момента по изпълнението на § 9 от Преходните и заключителните разпоредби на закона. Изводът е, че тя е приключила в министерствата на: външните работи, здравеопазването, земеделието и горите, културата, образованието и науката, правосъдието, регионалното развитие и благоустройството, труда и социалната политика, околната среда и водите, финансите, Българска народна банка и Националния статистически институт. Дейността по прекласифициране е приключила и в областните администрации. Поради огромния обем на документите, все още продължава работата в министерствата на: вътрешните работи, отбраната, икономиката и енергетиката, в Специалната куриерска служба към Министерството на транспорта, в Държавна агенция “Държавен резерв и военновременни запаси”, в Държавна агенция “Гражданска защита”, в областните администрации на София-област и Видин. И повярвайте ми, тук усмивките са неуместни, защото може би си заслужава да се види на живо целият този обем от информация, за да разберете за какво става дума.

Обобщените данни показват, че от 386 организационни единици, които имат документи за преразглеждане по § 9 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация, 334 са изпълнили задължението си по цитираната разпоредба. В процес на изпълнение са 52 от посочените 386 организационни единици. Изводът, който може и Вие да направите е, че процесът приключва.

Преразгледаните документи с премахнато ниво на класификация не представляват класифицирана информация по смисъла на ЗЗКИ. В зависимост от това дали притежават историческа, научна или справочна стойност, те се предават в Държавния архивен фонд или се унищожават. За тази информация достъпът се осъществява по реда на Закона за достъп до обществена информация, който препраща към Закона за Държавния архивен фонд, по отношение на съхраняваните в него материали. Именно този ред следва да се спазва при предоставянето на достъп на гражданите до архивните документи, които по силата на ЗЗКИ са загубили статута си на държавна и служебна тайна.

Бих искал да акцентирам, че в периода от влизането в сила на този закон, до настоящия момент Държавната комисия по сигурността на информацията не е давала разрешения за удължаването на срокове на защита на информацията, както не е давала такива за унищожаването на информация, каквито правомощия има съгласно чл. 34, ал. 2 и чл. 33, ал. 4 от същия закон. Това дава отговор на въпроса Ви за възможността за обжалване, тъй като такива административни актове не са били издавани.

Уважаеми господин Димитров,

Моля, ще Ви помоля да имате още малко търпение да изслушате още малко конкретна информация, отнасяща се до част от структурите с най-голям обем информационен масив:

На всички актове и документите към тях на Министерския съвет, с премахнато ниво на класификация за сигурност на информацията е извършена техническа обработка съобразно Протоколно решение на Министерския съвет № 22, т. 26 от 10 юни 2004 г. Съгласно законовите разпоредби те са предадени на Централния държавен архив – София, с инвентарен опис № 86 от 23 декември 2004 г .

Документите, които имат ниво на класификация за сигурност на информацията се съхраняват и използват съгласно изискванията на закона.

В своята работа с материали, носители на класифицирана информация, Министерският съвет стриктно се придържа към изискванията на чл. 50, ал. 1 и чл. 120, ал. 3 от Правилника за прилагане на закона, като веднъж на две години министър-председателят със заповед назначава комисия за изготвяне на предложение за промяна или премахване на нивото на класификация на приетите от Министерския съвет актове и документите към тях. Следващият срок за това е през юни т.г.

В системата на Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната, също стриктно се спазват нормите за защита на класифицираната информация.

В служба “Военна информация” към министъра на отбраната се съхраняват документи на бившето Разузнавателно управление на Генералния щаб в периода 1951 – 1989 г. Те са свързани със събирането на стратегическа и оперативна информация с военен характер и се провежда процедурата за осигуряване публичен достъп до нея. Службата не разполага с документи за дейност като репресиращ апарат.

В изпълнение изискванията на § 9, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на закона са

създадени две комисии за преразглеждане на класифицирани материали и документи. В резултат на това към януари 2005 г. са предадени за съхранение 1700 документа, които съдържат 7570 листа, носители на класифицирана информация с изтекъл срок на защита и премахнато ниво на класификация.

Предполагам че особен интерес ще предизвика при Вас темата за стемата на МВР, където промяната или премахването нивото на класификация на документите, създадени до 2002 г. продължава, поради огромния съхраняван обем. Само оперативният архив на бившата Държавна сигурност съдържа над 400 хиляди архивни единици, организирани в 9 фонда, а служебните документи, които се отнасят до дейността ѝ са събрани в 77 фонда и съдържат 99 419 архивни единици. Според закона за МВР, архивният фонд на министерството се съхранява в дирекция “Информация и архив” и в регионалните дирекции на вътрешните работи. Променя се обаче режимът на тяхното ползване, което става по общия ред на Закона за Държавния архивен фонд. За целта в МВР е утвърдена Инструкция, с която се регламентира редът за ползване и достъпа до документи от архивните фондове на МВР, които не съдържат класифицирана информация, включително и тези на бившата Държавна сигурност. Отново обръщам внимание на факта, че архивът на МВР е един от органите за управление на Държавния архив. Така е по закон.

В заключение, бих искал да подчертая, че към настоящия момент правителството е извършило значителна по своя обем работа във връзка с изпълнението на § 9 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация, вследствие на което за по-голямата част от централната държавна администрация този процес е приключил.

Благодаря ви.